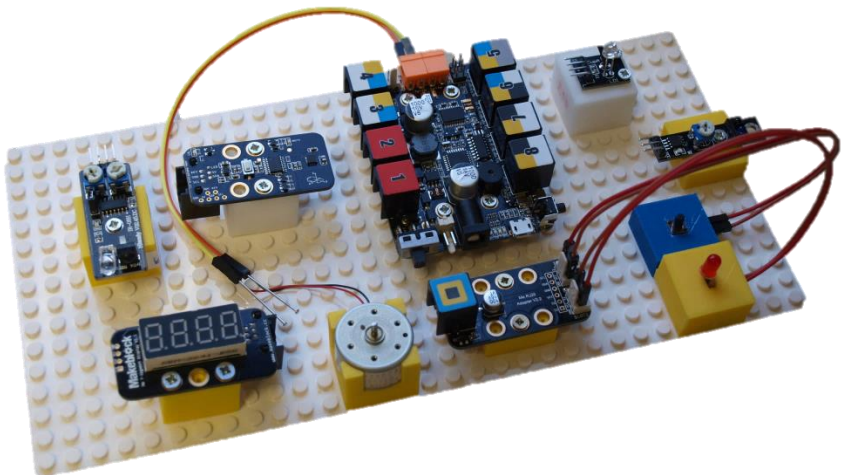

Radionica

Korištenje suvremenih izlaznih i ulaznih jedinica u nastavi programiranja – metodički pristup

8. lipnja 2018.

Orion pločica

Mikro USB kabel

Upute:

1. Spojite Orion pločicu s računalom

2. Pokrenite mBlock
3. Connect – Serial Port – COM3 (ili neki drugi)
4. Boards – Starter/Ultimate(Orion)
5. Extensions – Arduino, Makeblocks, MNI

Primjeri programa

Scratch - zamjena za Logo i osnove programiranja

Scratch01 - Brojanje do 10.sb2

Scratch02 - Potprogram.sb2

Scratch03 - Interakcija.sb2

Osnove rada sa senzorima i aktivatorima

Orion01 - Brojanje do 10.sb2

Orion02 - LED.sb2

Orion03 - Prekidač.sb2

Robot koji se kreće u ovisnosti o primljenim informacijama (rad sa simulatorom)

mBot01 -

mBot02 - line_follower.sb2

Programiranje u Arduino C-u

Arduino01_Glazbena_ljestvica.ino

Arduino02a_Ocitanje_kodova_daljinskog_upravljacka.ino

Arduino02b_Infracrveni_prijamnik.ino

Serijska veza veza s drugim programskim jezicima

Processing01_Pozicija_misa.pde

Arduino03_Detektor_otkucaja_srca.ino

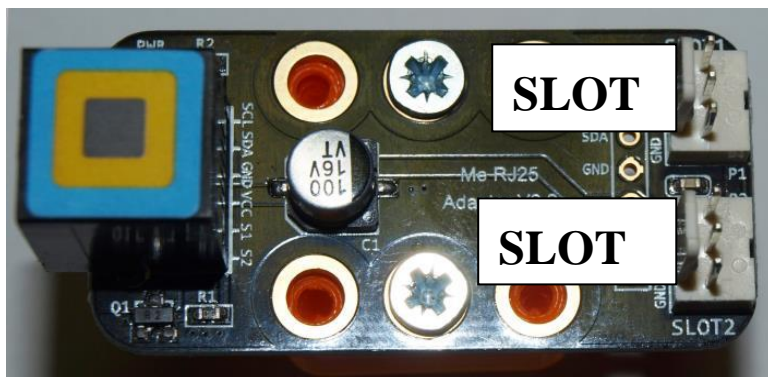
Processing03_Detektor_otkucaja_srca.pde

Svako radno mjesto:

<p>Orion pločica (Makeblock)</p> A black printed circuit board (PCB) with various electronic components. It features a micro-USB port, several push buttons in red, blue, and yellow, and a small LCD display. The board is labeled 'Orion'.	<p>baterija ili ispravljač (Makeblock ili standardni)</p> A collection of power sources: a black plastic battery holder with a USB cable, a black rectangular battery pack, and a yellow and black battery pack with red and black wires.
<p>mikro USB kabel (standardni)</p> A standard black micro-USB cable with a USB-A connector on one end and a micro-USB-B connector on the other.	<p>7-segmentni displej (Makeblock)</p> A small black PCB with a 7-segment LED display showing the number '8888'. It has several pins and a small blue component.
<p>Adapter RJ25 (Makeblock)</p> A black PCB with a blue micro-USB port and several gold-colored pins. It is labeled 'Makeblock'.	<p>LED s otpornikom (Arduino, vlastita izrada postolja)</p> A yellow square PCB with a single red LED and a resistor mounted on it.
<p>mikroprekidač (Aduino, vlastita izrada postolja)</p> A yellow square PCB with a micro switch and a USB cable attached.	<p>potenciometar (Arduino, vlastita izrada postolja)</p> <p>(u pripremi)</p>
<p>kabel RJ25 (Makeblock)</p> A black cable with multiple RJ25 connectors at both ends.	<p>dupont kabel (standardni)</p> A standard multi-colored Dupont cable with black connectors at both ends.

Adapter RJ25

Signal - S1
VCC, +
GND, -

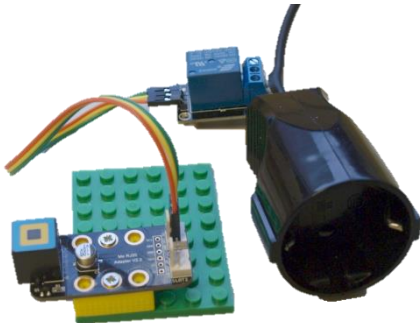
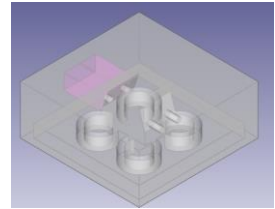
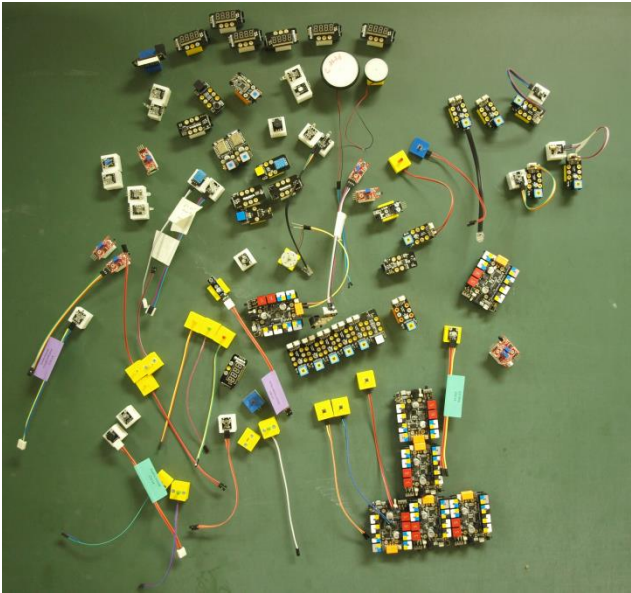
Signal - S2
VCC, +
GND, -

Port	Slot	Pin	
1	1	11~	
	2	10~	
2	1	3~	
	2	9~	
3	1	12	
	2	13	
4	1	8	
	2	2	
5	1	1/Tx	
	2	0/RX	
6	1	A2	16
	2	A3	17
7	1	A6	20
	2	A1	15
8	1	A7	21
	2	A0	14

Standardni (i jeftini) Arduino senzori spajaju se na Orion pločicu putem kabela koji s jedne strane ima adapter RJ25, a s druge 6 ženskih dupont konektora ili pomoću obostranih ženskih dupont konektora posredstvom adaptera RJ25. Putem ovog adaptera se na svaki port Orion pločice mogu spojiti dva Arduino senzora.

U nastavi je korisno za ove senzore pripremiti funkcije s prikladnim nazivom kako bi učenici bolje razumjeli vrstu informacije koju sustav prima od senzora.

Na radionici na ovaj način koristimo mikroprekidač i obične LED lampice.

Metodika nastave informatike (Arduino M...)

MNI

mikroprekidac Port3 Slot1

LED lampica Port3 Slot1 UKLJUČI

relej Port3 Slot1 UKLJUČI

laser Port6 Slot1 UKLJUČI

AKTIVNOST: „Tišina, molim!“

Potrebni materijal:

7-segmentni display

senzor za zvuk

LED lampice

2x kabel

Korak 1

Spojite 7-segmentni senzor na Port 3, a senzor zvuka na Port 7.

Zadatak 1

Napišite program koji će na 7–segmentnom displayu ispisivati jačinu zvuka kojeg prima senzor zvuka.

Zadatak 2

Pomoću prijašnjeg programa odredi minimum i maksimum zvuka kojega senzor zvuka prima.

Uputa: Napravite pomoćne varijable *min* i *max*.

Korak 2

Spojite LED lampice na Port 4.

Zadatak 3

Napišite program koji će za umjerenu buku na LED lampicama pokazivati zeleno svjetlo, a kad u učionici postane prebučno, lampice će svijetliti crvenom bojom.

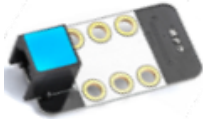
Uputa: Sami zaključite kolika je jačina zvuka za buku.

AKTIVNOST: „LED na daljinu“

Potrebni materijal:

Infracrveni senzor

Daljinski upravljač

7-segmentni display

LED lampice

3x kabel

Korak 1

Spojite infracrveni senzor na Port 6, a 7-segmentni display na Port 4.

Zadatak 1

Napišite program koji će na 7-segmentnom displayu ispisivati broj koji prima infracrveni senzor (kada je pritisnuta određena tipka na daljanskom upravljaču).

Zadatak 2

Pomoću prijašnjeg programa odredite koje vrijednosti prima program kod pritiska tipki '0', '1', '2', '3' i '4'.

Korak 2

Spojite LED lampice na Port 3.

Zadatak 3

Napišite program koji će kod pritiska tipke '1' na daljinskom upravljaču uključiti lampicu '1', kod pritiska tipke '2' uključiti lampicu '2', itd. Za isključivanje svih lampica koristite tipku '0'.

Zadatak 4

Doradite program iz Zadatka 3. tako da se svaka lampica zasebno uključuje i isključuje na pritisak pripadajuće tipke.

AKTIVNOST: „Nagibno svjetlo“

Potrebni materijal:

Žiroskop

7-segmentni display

LED lampice

3x kabel

Korak 1

Spojite žiroskop na Port 4, a 7-segmentni display na Port 6.

Zadatak 1

Napišite program koji će na 7-segmentnom displayu ispisivati broj koji odašilje žiroskop u nagibu po x -osi.

Uputa: koristite varijablu.

Zadatak 2

Doradite program iz Zadatka 1 tako da bez obzira o nagibu žiroskopa vrijednost u varijabli bude uvijek pozitivna. Dodajte još varijablu za y -os.

Korak 2

Spojite LED lampice na Port 3.

Zadatak 3

Napišite program koji će postavljati jačinu svjetla na LED lampicama u ovisnosti o nagibu žiroskopa (uključuje se prednja lampica ako je žiroskop nagnut naprijed, stražnja ako natrag, itd.)

Uputa: Ovisno o predznaku varijabli x i y odaberite koja će se LED lampica uključiti.

Napomena: Zadatak je moguće pojednostaviti koristimo li 4 tipke (Me 4 Button) umjesto žiroskopa.

AKTIVNOST: „Disco“

Potrebni materijal:

2x 7-segmentni display

Senzor za pokret

LED lampice

Joystick

5x kabel

Korak 1

Spojite senzor za pokret na Port 6 te LED lampice na Port 7.

Zadatak 1

Napišite program koji će na aktivaciju senzora pokreta uključiti sve četiri LED lampice ljubičasto te ih nakon toga isključiti.

Korak 2

Spojite joystick na Port 8 te jedan 7-segmentni display na Port 3.

Zadatak 2

Prethodni program doradite tako da se na 7-segmentnom displayu ispisuje vrijednost smjera x s joysticka.

Uputa: Potrebno je napraviti novu varijablu x .

Korak 3

Spojite drugi 7-segmentni display na Port 4.

Zadatak 3

Doradite program tako da se na drugom 7-segmentnom displayu ispisuje vrijednost smjera y s joysticka. Dodatno, neka na aktivaciju senzora pokreta na oba displaya budu ispisane nule.

Zadatak 4

Doradite program tako da se pomicanjem joysticka uključuju pojedine LED lampice u proizvoljnoj boji. Npr. pomicanjem u smjeru x neka se uključi LED3, u smjeru $-x$ neka se uključi LED1, u smjeru y neka se uključi LED2, u smjeru $-y$ neka se uključi LED4. Kada joystick miruje, neka sve lampice svijetle konstantno proizvoljnom bojom.

Zadatak 5

Doradite program tako da se postupnim pomicanjem joysticka mijenjaju boje LED lampica.

AKTIVNOST: „Light show“

Potrební materijal:

7-segmentni display

Senzor za dodir

ili

pločica s 4 gumba

LED lampice

Potenciometar

ili

klizni potenciometar
(u mBlocku x-os od Joysticka)

4 x kabel

Korak 1

Spojite 7-segmentni display na Port 3, a senzor za dodir ili pločicu s 4 gumba na Port 6.

Zadatak 1

Napišite program koji će na 7-segmentni display ispisivati koliko puta ste dotaknuli senzor za dodir ili dugme na pločici.

Zadatak 2

Modificirajte prethodni program tako da se nakon broja 4, broj na 7-segmentnom displayu vrati na 0.

Primjer:

Početak → 0

1. dodir → 1

2. dodir → 2

3. dodir → 3

4. dodir → 4

5. dodir → 0

6. dodir → 1

itd.

Korak 2

Spojite LED lampice na Port 7.

Zadatak 3

Napišite program koji će uključiti lampicu pod brojem koji se nalazi na 7-segmentnom displayu. Ako je na displayu broj 0, tada sve lampice moraju biti isključene.

Korak 3

Spojite potencijometar na Port 8.

Zadatak 4

Napišite program koji će mijenjati jačinu uključenih lampica ovisno o potencijometru.

AKTIVNOST: „Antimigrena“

Potrebni materijal:

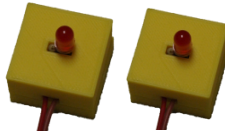
7-segmentni display

senzor za zvuk

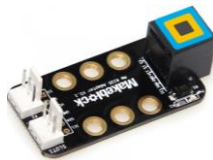
LED lampice

senzor za udaljenost

adapter RJ25
(za LED lampice)

5 x kabel

Korak 1

Spojite 7-segmentni display na Port 3, a senzor za zvuk na Port 7.

Zadatak 1

Napišite program koji će na 7-segmentni display ispisivati jačinu zvuka. Izračunajte minimalnu i maksimalnu jačinu zvuka.

Uputa: Vrijednosti spremite u nove varijable *min* i *max*

Korak 2

Spojite LED lampice na Port 4 (jednu lampicu na Slot1, drugu na Slot2).

Zadatak 2

Napišite program koji će na 7-segmentni display ispisivati nasumični broj između 0 i 100. Između dva generiranja nasumičnih brojeva napravite pauzu od 2 sekunde. U ovisnosti o tome koliki je ostatak broja pri dijeljenju s 4, određeni broj lampica svijetli plavom bojom. (Npr. za broj 37 svijetlit će samo jedna lampica.)

Korak 3

Senzor za udaljenost spojite na Port 6.

Zadatak 3

Napišite program koji će na 7-segmentnom displayu ispisivati udaljenost objekta od senzora za udaljenost. Izračunajte minimalnu i maksimalnu udaljenost objekta od senzora za udaljenost.

Uputa: Vrijednosti spremite u nove varijable *min* i *max*.)

Korak 4

Spojite adapter RJ25 na Port 8 te na njega spojite crvenu LED lampicu na Slot 2.

Zadatak 4

Procijenite kolika je udaljenost granica za javljanje opasnosti od objekta koji se nalazi preblizu senzora. Napišite program koji će uključiti crvenu LED lampicu kad je udaljenost manja od zadane granice.

Zadatak 5

Napišite program koji će na 7-segmentni display ispisivati jačinu zvuka. Ako je u Vašem okruženju prebučno, LED lampice će zasvijetliti crvenom bojom. U suprotnom svijetle zelenom. Nakon što ste to napravili, spojite rješenje s prethodnim zadatkom.

Čestitam! Spremni ste preboljeti glavobolju!

AKTIVNOST: „Opasne brzine“

Potrebni materijal:

7-segmentni display

Senzor za udaljenost

Motor

Baterija

LED lampice

Potenciometar

3 x kabel

Korak 1

Spojite 7-segmentni display na Port3, a potencijometar na Port 7.

Zadatak 1

Napišite program koji će na 7-segmentnom displayu ispisivati vrijednosti potencijometra.

Otkrijte koja je najmanja, a koja najveća vrijednost potencijometra.

Korak 2

Spojite motor na M1 (narančasti konektor), a baterije na crni konektor.

Važno! Motor neće raditi ako je Orion pločica napajana samo putem USB priključka!

Zadatak 2

Napišite program koji pokreće motor te otkrijte najveću i najmanju brzinu motora.

Korak 3

Spojite LED lampice na Port 6.

Zadatak 3

Napišite program koji pomoću potencijometra regulira brzinu motora, a kada brzina prijeđe 150 upali se crveno svjetlo. Inače, svijetli zeleno svjetlo. Neka na 7-segmentnom displayu bude prikazana brzina motora.

Korak 4

Spojite senzor za udaljenost na Port 7.

Zadatak 4

Napišite program koji na 7-segmentnom displayu ispisuje udaljenost.

Zadatak 5

Napišite program koji pomoću senzora za udaljenosti regulira brzinu motora. Kada je udaljenost manja od 15, motor uspori, a LED lampice svijetle crvenom bojom. Inače neka LED lampice svijetle zelenom bojom. Neka na 7-segmentnom displayu bude prikazana udaljenost.

AKTIVNOST: „Sunce na prozorčiću“

Potrebni materijal:

7-segmentni display

Senzor za svjetlo

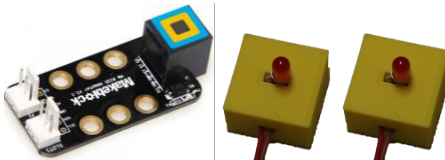
Propeler

Baterija

Adapter RJ25 s
dvije LED lampice

3 x kabel

Korak 1

Spojite 7-segmentni display na Port 4, a senzor za svjetlo na Port 6.

Zadatak 1

Napišite program koji će na 7-segmentni display ispisivati jačinu svjetlosti.

Korak 2

Spojite adapter RJ25 na Port 3, zelenu LED lampicu na Slot 1, a crvenu LED lampicu na Slot 2.

Zadatak 2

Napišite program koji će na 7-segmentni display ispisivati nasumični broj između 0 i 100. Između dva generiranja nasumičnih brojeva napravite pauzu od 2 sekunde. Ako je ispisani broj djeljiv s 5, neka zasvijetli zelena lampica, a ako nije, neka zasvijetli crvena lampica.

Korak 3

Spojite propeler na M1 (narančasti konektor) te priključite bateriju na mikrokontroler (crni konektor).

Zadatak 3

Napišite program koji će na 7-segmentni display ispisivati nasumični broj između 1 i 1000. Između dva generiranja nasumičnih brojeva napravite pauzu od 2 sekunde. Ako je ispisani broj $x \leq 250$, propeler će se vrtjeti brzinom 10, ako je $250 < x \leq 500$, propeler će se vrtjeti brzinom 50, ako je $500 < x \leq 750$, propeler će se vrtjeti brzinom 100, a ako je $750 < x \leq 1000$, propeler će se vrtjeti brzinom 200.

Zadatak 4

Napišite program koji će na 7-segmentni display ispisivati jačinu svjetlosti. Ako je jačina svjetlosti veća od 500, zasvijetlit će crvena lampica te će se propeler vrtjeti brzinom 100, inače svijetli zelena lampica, a propeler ne radi.

AKTIVNOST: „Pazi, lopta!“

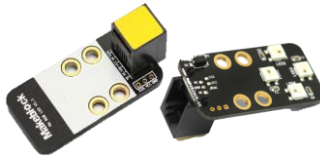

Potrebni materijal:

7-segmentni display

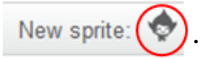
RGB LED lampice

2 x kabel

Korak 1

Spojite 7-segmentni display na Port 3, a RGB LED lampice na Port 4. U mBlocku dodajte novi lik tako da kliknete na gumb . Odaberite košarkašku loptu.

Zadatak 1

Napravite igricu u kojoj lopta ide od jednog do drugog ruba, a Panda izbjegava loptu tako što se pomiče gore-dolje. Ako lopta dodirne Pandu, Panda gubi život i zabljesne crveno svjetlo. Panda ima ukupno 3 života. Kada Panda izgubi sve živote, igra je gotova.

Zadatak 2

Napravite igricu u kojoj lopta ide od jednog do drugog ruba, a Panda izbjegava loptu tako što se pomiče gore-dolje. Svaki put kada lopta dodirne rub, Panda skupi jedan bod i zabljesne plavo svjetlo. Na početku Panda ima 0 bodova.

Zajednički zadatak

a) Napravite igricu u kojoj lopta ide od jednog do drugog ruba, a Panda izbjegava tu loptu tako što se pomiče gore-dolje. Ako lopta dodirne Pandu, Panda gubi život i zabljesne crveno svjetlo. Ako pak lopta dodirne rub, Panda je uspjela izbjeći loptu, dobiva jedan bod i zabljesne plavo svjetlo. Na početku Panda ima 3 života i 0 bodova. Igra je gotova kada Panda izgubi sve živote.

b) Doradite prethodnu igricu tako da se na 7-segment displayu prikazuje trenutni broj bodova. Da bi igra bila zanimljivija, promijenite pozadinu.

AKTIVNOST: „Propeler i vrtuljak“

Potrebni materijal:

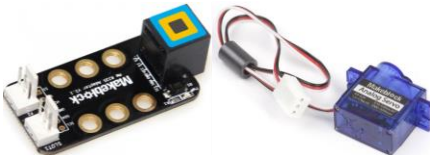
7-segmentni display

Termometar s propelerom

Adapter RJ25 i analogni servo

Baterija

3 x kabel

Korak 1

Spojite termometar s propelerom na Port 3, a 7-segmentni display na Port 4 te priključite bateriju na mikrokontroler (crni konektor).

Zadatak 1

Napišite program koji će na 7-segmentni display ispisivati temperaturu.

Napomena: Termometar je spojen na Slot 1.

Zadatak 2

Napišite program koji će pokrenuti propeler ako je temperatura veća od 28°C te ga zaustaviti nakon 1 sekunde.

Napomena: Propeler je spojen na Slot 2.

Korak 2

Spojite adapter na Port 6, a analogni servo na Slot 2.

Zadatak 3

Napišite program koji će postaviti kut (na analognom servu) na 90° .

Zadatak 4

Napišite program koji će pamtili prethodno učitano temperaturu. Kut neka na početku bude 90° . Ako je prethodno učitana temperatura manja od trenutne kut se povećava za 2 stupnja, inače se smanjuje za 2 stupnja. Nakon bilo koje promjene kuta napravite pauzu od 1 sekunde.

Napomena: Kut ne smije biti veći od 180° niti manji od 0° , odnosno, ako se dogodi neki od ta dva slučaja, vratite kut u početno stanje (90°).

AKTIVNOST: „Glazbeni instrument“ (micro:bit)

Potrebni materijal

Kitronik inventor's kit

zvučnici

2x baterija za micro:bit

3x micro:bit pločica

USB kabel

Upute:

1. Spojite micro:bit pločicu s računalom
2. Pokrenite internetski preglednik i otvorite stranicu <https://makecode.microbit.org/>
3. Napišite program
4. Pritisnite gumb „Download“
5. Pronađite program na disku te ga prenesite na micro:bit

Zadatak:

Kod ovog zadatka potrebno je napraviti sljedeće:

- Uspostaviti radio komunikaciju između dva micro:bit-a i s jednog micro:bit-a poslati signal za prikaz slike na drugom micro:bit-u, odnosno napraviti pošiljatelja i primatelja.
- Spojiti pošiljatelj micro:bit na Inventor's kit ploču i na ploči spojiti prekidač na jedan od pinova te testirati ispravnost spoja programom.
- Na trećem micro:bit-u napisati program tako da micro:bit šalje poruke ovisno o svom položaju (koristiti žiroskop).
- Koristeći dva micro:bit-a za slanje signala i jednog primatelja, kojeg će se spojiti na zvučnike, napraviti glazbeni instrument pomoću kojega će se odsvirati melodija za pjesmu „Happy birthday“.

BILJEŠKE

Voditelji:

Goranka Nogo

Goran Igaly

Studenti:

Nensi Babić

Tanja Brlek

Lovre Grzunov

Eni Katanić

Ana Logarušić

Ivan Ljubičić

Mia Matić

Dora Miška

Ivona Miškić

Nikola Trstenjak

Roberta Ujčić

